

Проведення комплексної діагностики персоналу пропонуємо здійснювати за такою послідовністю етапів, що може корегуватися залежно від особливостей організації та актуальних управлінських завдань:

*I. Підготовчий:*

- визначення термінів, методів та процедури проведення діагностики;
- формування переділу посад (робочих місць) або персоналій працівників, що підлягатимуть діагностиці;
- аналіз демографічних та професійно-кваліфікаційних характеристик працівників даної групи
- формулювання та візуалізація соціально-демографічного «портрету» працівника організації (фактичного та бажаного).

*II. Діагностичний:*

*II.1 Оцінка персоналу:*

- 1) Оцінка психофізіологічних якостей.
- 2) Оцінка емоційної сфери.
- 3) Оцінка професійних компетенцій.
- 4) Мотиваційний моніторинг (з визначенням схильності до зміни місця роботи).

*II.2 Оцінка результатів праці.*

*III. Прагматичний – формулювання рекомендацій щодо:*

- стимулювання персоналу;
- закріплення працівників в організації,
- професійного розвитку працівників;
- доцільного розподілу працівників за робочими місцями;
- формування кадрового резерву тощо.

Таким чином, підсумовуючи зазначимо, що у сучасній кадровій політиці комплексна діагностика персоналу є універсальним інструментом, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення за всім спектром кадрових питань. Вона має ґрунтуватися на принципах системності, послідовності, об'єктивності, прозорості, гнучкості та внутрішньоорганізаційної регламентованості. Алгоритм та інструментарій проведення комплексної діагностики персоналу організації мають бути релевантними визначеним цілям діагностики, наявним організаційним ресурсам та актуальним підходам в управлінні персоналом.

УДК 339.9

## **СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ**

*М. В. Дубель*

**Актуальність** дослідження зумовлена постійним процесом поглиблення сучасних інформаційних технологій у життя людини, що призвело до виникнення принципово нових форм взаємодії учасників економічних процесів. Однією з таких форм є цифрові платформи.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Тематика цифрових платформ є доволі новою для вітчизняних вчених. Серед науковців, що займалися дослідженням теми, можна назвати К. О. Січкаренко, О. С. Вишневського, Р. М. Лісова. Однак, як вже було зазначено, тема є мало освітлюваною серед вітчизняних науковців та потребує подальших досліджень.

**Постановка завдання.** Мета статті – розкриття сутності цифрових платформ та розкриття їхнього значення для світової економіки.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** У таблиці 1 наведено визначення цифрових платформ різних авторів.

*Таблиця 1*

**Визначення цифрових платформ**

Автори	Визначення цифрових платформ
R. Bostman [4]	Безпечне середовище для проведення економічних транзакцій
D. McKee [5]	Інструмент, який контролює взаємодії (в тому числі проведення оплати) між суб'єктами угоди та видобуває вигоду за своє посередництво у формі комісії
P.C. Evans, A. Gawer [6]	Технологічні розробки, що виконують функції інноваційних та транзакційних майданчиків
M. Kenney, J. Zysman [7]	Технології, що використовують в роботі алгоритми, за допомогою яких здійснюється процес обміну між певними користувачами
J. Ondrus, A. Gannamaneni, K. Lyytinen [8]	Звід правил проектування та певна цифрова інфраструктура, що полегшують обмін між декількома користувачами
R. Perren, R.V. Kozinets [9]	Транзакційна платформа, на базі якої відбувається обмін товарів між мережею рівноцінних учасників

Отже, на абстрактному рівні можна виділити критерії віднесення тієї чи іншої суті до категорії «цифрова платформа»:

1. Алгоритмізація взаємодії учасників платформи;
2. Взаємовигідність відносин учасників платформи (принцип «win-win»). Причому вигода може мати не тільки економічний характер;
3. Значимість кількості учасників діяльності (масштаб), що використовують платформу для взаємодії;
4. Наявність єдиного інформаційного середовища, в якій здійснюються взаємодії учасників, і відповідної інформаційно-технологічної інфраструктури;
5. Наявність ефекту у вигляді зниження транзакційних витрат при взаємодії різних учасників платформи - в порівнянні з тим же взаємодією без платформи;

Причинами появи цифрових платформ послужили бурхливе зростання інформаційно – комунікаційних технологій і глобальна експансія мережі «Інтернет». Застосування цифрових платформ дозволяє виключити зайвих посередників і застосувати інноваційні моделі, що в свою чергу сприяє створенню цифрової інфраструктури ринків.

Цифрові платформи відіграють все більшу роль у світовій економіці. У 2017 році сукупна вартість компаній, що працюють на базі платформ, з ринковою капіталізацією понад 100 млн дол. США перевищила, за оцінками, 7 трлн дол. США, що на 67 % більше, ніж у 2015 році. Деякі глобальні цифрові платформи завоювали дуже сильні ринкові позиції в певних сегментах. Наприклад, близько 90 % ринку пошукових систем для Інтернету належить компанії «Гугл». На компанію «Фейсбук» доводиться дві третини світового ринку соціальних мереж, її платформа є найпопулярнішою серед соціальних мереж в понад 90 % країн. Майже 40 % світових роздрібних онлайн-продажів здійснюється через мережу компанії «Амазон», а на його дочірню компанію «Амазон веб сервісез» припадає приблизно така ж частка світового ринку послуг в сфері хмарної інфраструктури [10].

Станом на 2016 рік в світі було виявило 176 платформних компаній із сукупною ринковою капіталізацією в розмірі 4,3 трлн дол., причому 82 з них перебували в Азії та 64 – в Північній Америці (у вартісному вираженні Північна Америка зосереджує 72 % вартості платформ, тоді як на Азію припадає лише 22 %). 69 платформ були публічними компаніями (акціонерними товариствами), а 107 – приватними (більшість останніх - порівняно молоді компанії, що швидко розвиваються). Для публічних платформ характерні великі обсяги операцій, їх ринкова вартість (3,9 трлн дол.) істотно перевищує аналогічний показник (0,3 трлн дол.) у приватних платформ [6].

На глобальні масштаби розвитку платформного бізнесу вказує той факт, що в десятці світового рейтингу компаній за ринковою капіталізацією станом на 11 січня 2021 року вісім місць займають компанії, що використовують платформні бізнес-моделі [11].

Таким чином, платформи мають величезний потенціал для трансформації та розвитку більшості сфер і напрямків соціально-економічної діяльності людини.

### Література

1. Січкаренко К. О. Цифрові платформи: підходи до класифікації та визначення ролі в економічному розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2018. 35 (2). С. 28–32.
2. Вишневецький О. С. Цифрові платформи як ядро цифровізації економіки. *Цифрова економіка : матеріали Нац. наук.-метод. конф.*, 4–5 жовтня 2018 р. Київ, 2018. С. 63–66.
3. Лісова Р. М. Цифрові платформи як інструмент діджиталізації економічної системи. *Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці: Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (наукове видання), 17–18 листопада 2020 р.: у 2 ч. Київ: НТУ, 2020. Ч. 1. С. 208–2010.*
4. Botsman R., Rogers R. What's mine is yours: The rise of collaborative consumption. New York: Harper Collins, 2010, 304 p.
5. McKee D. The platform economy: natural, neutral, consensual and efficient? *Transnational Legal Theory*. 8.4 (2017): 455–495.
6. Evans P., Gawer A. The Rise of the Platform Enterprise: A Global Survey. The Center for Global Enterprise, 2016. P. 29.
7. Kenney M., Zysman J. The rise of the platform economy. *Issues in Science and Technology*. 2016. Vol. 32. Issue 3. Pp. 61–69.
8. Ondrus J., Gannamaneni A., Lyytinen K. The impact of openness on the market potential of multi-sided platforms: *A case study of mobile payment platforms Journal of Information Technology*. 2015. 30 (3) Pp. 260–275.
9. Perren R., Kozinets R. V. Lateral exchange markets: *How social platforms operate in a networked economy Journal of Marketing*. 2018. 82 (1). Pp. 20–36.
10. UNCTAD/DER/2019 (Overview). URL: [https://unctad.org/system/files/official-document/der2019\\_overview\\_ru.pdf](https://unctad.org/system/files/official-document/der2019_overview_ru.pdf)
11. ТОП 10 самых дорогих компаний мира в 2021 году. URL: <https://ru.fxssi.com/top-10-samyx-dorogix-kompanij-mira>

УДК 657.1; 336.22

## ДО ПИТАННЯ ПОВЕРНЕННЯ ВІД'ЄМНОГО ЗНАЧЕННЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ПЛАТНИКАМ ПОДАТКІВ

*Н. В. Дутова, А. В. Калачик*

В умовах сьогодення механізм відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) лишається однією із головних проблем адміністрування податкових платежів, про що неодноразово відмічали як науковці, так і практики. Цей податок виконує не тільки фіскальну функцію, а й виступає інструментом регулювання виконання доходів бюджету. Збільшуючи чи зменшуючи обсяги відшкодування ПДВ, держава у такий спосіб регулює показники виконання дохідної частини бюджету.

У розумінні Податкового кодексу України (ПКУ) право на бюджетне відшкодування ПДВ у платника виникає у зв'язку з від'ємним значенням ПДВ. В процедурі відшкодування ПДВ найпроблемнішим залишається питання позитивного висновку органів ДФС України про заявлені до відшкодування суми. Виходячи із практики минулих років, платники ПДВ змушені були у судовому порядку оскаржувати рішення контролюючих органів про завищення сум до відшкодування, що створювало проблеми незапланованих витрат часу, фінансів та ресурсів.

Метою роботи є дослідження проблем повернення від'ємного значення ПДВ платникам задля їх усунення та своєчасного відшкодування ПДВ, що має важливе значення для суб'єктів господарювання.

Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету та строки розрахунків із бюджетом, визначено у ст. 200 ПКУ.